

Notat

Status på udviklingen i SU-modtagere fra EU/EØS-landene

I Aftale om reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse indgår, at der skal ske en afrapportering til forligskredsen om antallet af SU-modtagere fra EU/EØS-landene:

- ”Partierne konstaterer, at dommen medfører merudgifter til SU, og tager til efterretning, at regeringen vil indarbejde det nuværende skøn på 200 mio. kr. efter skat og tilbageløb på de kommende finanslove. Partierne er enige om at følge udviklingen, og Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser vil fremlægge en årlig status for udviklingen i antallet af EU- og EØS-borgere, der modtager SU i kraft af status som arbejdstagere og udgifter hertil, og ministeren vil på den baggrund mødes med forligskredsen.”*
- ”Partierne tager til efterretning, at kravet til de videregående uddannelsers relevans for det danske arbejdsmarked er skærpet med det nye akkrediteringssystem. Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser vil endvidere følge udviklingen i de videregående uddannelsesinstitutioners udbud og optagemønstre med henblik på politisk opfølgning, hvis der viser sig at opstå en utilsigtet adfærd hos institutionerne som konsekvens af dommen. Forligskredsen vil blive orienteret som led i den årlige status.”*
- ”Partierne er enige om, at der som led i opfølgning på dommen indføres en skærpet administrativ praksis, der har til formål at undgå misbrug. Der etableres en administration, der hver måned med input fra e-indkomstregisteret automatisk kontrollerer, at EU- og EØS-borgere, der modtager SU med henvisning til status som arbejdstagere, fortsat har status som arbejdstagere i Danmark.”*

Afrapporteringen sker gennem belysning af følgende tre forhold:

- SU til vandrende arbejdstagere
- Skærpet administration og kontrol
- Udbud af engelsksprogede uddannelser og optagemønstre

I bilag 1 gennemgås endvidere de grundlæggende EU-regler samt de danske regler om SU for at belyse retten til SU for statsborgere fra EU/EØS-lande, herunder vandrende arbejdstagere.

1. SU til vandrende arbejdstagere

Som følge af dommen i sag C-46/12, L.N. af 21. januar 2013 er praksis ændret således, at EU/EØS-borgere, der indrejser til Danmark med det hovedformål at stude-

8. september 2014

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Slotsholmsgade 10

Post Postboks 2135
1015 København K

Tel. 3392 9700
Fax 3332 3501
Mail ufm@ufm.dk
Web www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr. 14/014613-18

re, har ret til SU, hvis de samtidig har status som vandrende arbejdstagere. Det betyder, at EU/ EØS-borgere, der er indrejst med det formål at gennemgå en uddannelse og har arbejde ved siden af studierne har adgang til SU på samme vilkår som danske statsborgere. Som udgangspunkt skal den studerende have beskæftigelse i mindst 10-12 timer ugentligt.

Som det fremgår af *Aftale om reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse*, har regeringen indarbejdet et skøn for merudgifterne til SU på 200 mio. kr. efter skat og tilbageløb svarende til ca. 390 mio. kr. i bevilling på finansloven. Dette svarer til en stigning på ca. 5.500 helårsstøttemodtagere.

Den ændrede praksis har som tidligere anslået betydet en stigning i antallet af EU/EØS-borgere, der modtager SU som vandrende arbejdstagere. Antallet er øget fra cirka 1.000 i midten af 2013 til cirka 3.000 i 2014, *jf. tabel 1*.

Den forventede udbetalte SU til vandrende arbejdstagere i 2014 svarer til 2.772 helårsmodtagere, opgjort pr. august 2014. Der er ikke medregnet SU til nye modtagere i 2014.

Antallet af vandrende arbejdstagere, der modtager SU og omkostningerne hertil, ventes at stige frem mod årsskiftet, men samlet set forventes det, at antallet og omkostningerne i 2014 vil ligge inden for det forudsatte skøn på 5.500 helårsstøttemodtagere, *jf. Aftale om reform af SU-systemet og rammerne for studie gennemførelse*.

Tabel 1
SU-modtagere godkendt efter reglerne for EU-arbejdstagere i perioden 2013 til juli 2014

	SU-modtagere	
	2013	2014*
	----- antal -----	
Januar	546	2.646
Februar	590	2.792
Marts	653	2.983
April	820	3.157
Maj	1.037	3.248
Juni	1.166	3.299
Juli	1.145	2.768
August	1.299	-
September	1.879	-
Oktober	2.151	-
November	2.409	-
December	2.495	-

* Tallene for 2014 er foreløbige og omfatter således støttemodtagere, der efterfølgende vil blive mødt af et efterbetalingskrav, ligesom ikke færdigbehandlede ansøgning først vil blive indregnet i tallene, når sagerne er afgjort og der er udbetalt SU

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Antallet af støttemodtagere ændres fra måned til måned, særligt i forbindelse med studiestart og afslutning af studieforløb.

De samlede udgifter til SU til vandrende arbejdstagere, der var i beskæftigelse under deres uddannelse, udgjorde i alt 94 mio. kr. i 2013 før skat og tilbageløb mod 18 mio. kr. i 2012, *jf. tabel 2*.

Tabel 2
SU tildelt til EU/ EØS-borgere samt heraf godkendt efter reglerne for EU-arbejdstagere (antal, mio. kr. og støtteårsværk).

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 *
SU-modtagere	----- antal -----						
SU-ligestillede EU/EØS-borgere **	5.098	5.780	6.626	7.391	8.357	11.419	11.433
Heraf ligestillet efter reglerne for EU-arbejdstagere	130	202	279	340	441	2.902	3.814
Tildelt stipendium	----- mio. kr. -----						
SU-ligestillede EU/EØS-borgere	202	236	285	321	376	482	577
Heraf ligestillet efter reglerne for EU-arbejdstagere	5	8	11	14	18	94	196
Støtteårsværk	----- antal -----						
SU-ligestillede EU/EØS-borgere	3.411	3.821	4.458	4.939	5.614	7.103	8.286
Heraf ligestillet efter reglerne for EU-arbejdstagere	77	120	165	204	263	1.345	2.772

* Tallene for 2014 er baseret på registerudtræk i august 2014 og omfatter de personer, der frem til det tidspunkt har fået tildelt SU i 2014 og er eksklusiv de tilbagebetalingskrav, der er rejst for 2014. Udgiften omfatter ikke SU til de studerende, der tildeles SU efter tidspunktet for opgørelsen (f.eks. i forbindelse med studiestart august/september 2014). Et støtteårsværk svarer til 12 måneders støtte for en eller flere SU-modtagere.

** Inklusiv Kroatien, der blev medlem af EU i 2013 og Schweiz.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

De foreløbige tal for 2014 viser, at der indtil videre er bevilget SU til vandrende arbejdstagere, der er i beskæftigelse under deres uddannelse, for 196 mio. kr., svarende til en stigning på 178 mio. kr. før skat og tilbageløb i forhold til 2012¹.

Dette beløb omfatter ikke SU til nye studerende, der påbegynder studier i august/september 2014. Det bemærkes endvidere, at den foreløbige opgørelse af omkostningerne til SU i 2014 omfatter de samlede omkostninger til SU i op til 12 måneder til de studerende, der i dag er godkendt til SU.

Opgørelserne vedrørende SU-modtagere, udgifterne til SU-stipendier samt udviklingen fordelt på ligestillingsårsager fremgår nedenfor, *jf. tabel 3*.

¹ Tallene for 2014 er eksklusiv hidtil rejste tilbagebetalingskrav, jf. tabel 2.

Tabel 3 SU tildelt til EU/ EØS-borgere* fordelt efter ligestillingsårsag (mio. kr.)							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 **
Tildelt stipendium	202	236	285	321	376	482	577
Ligestillingsårsag							
SU-bekendtgørelsens § 9***							
Under 20 år ved indrejsen m. forældre	23	41	75	99	122	139	137
Sydslesviger	22	33	43	51	60	66	63
5 års fast ophold	9	18	28	35	39	38	32
Ægteskab med dansker	8	11	14	14	16	18	17
30 timer/uge i 2 år	3	6	10	13	15	15	13
Integrationslov	2	2	3	3	4	4	3
Islændinge bosat før 1946	0	0	0	0	0	0	-
SU-bekendtgørelsens § 2-8****							
EU arbejdstager	5	8	11	14	18	94	196
EU 5 års ophold	18	26	35	45	63	79	88
EU ægtefælle	4	6	9	11	14	15	15
EU barn m.fl. (direkte efterkommer), bosat i DK	1	2	2	3	4	4	4
EU kontinuitet	2	4	4	4	3	3	2
EU barn m.fl. (direkte efterkommer), ikke bosat i DK	0	1	1	1	1	1	1
EU forælder m.fl. (slægtning i opstigende linje)	0	0	1	1	1	1	0
EU omskoling	0	1	1	1	0	0	0
Gamle ligestillingsårsager*****	103	77	48	26	14	7	7

Anm.: For modtagere, der er blevet tildelt støtte efter flere årsager, er støtten i en måned kategoriseret efter den sidste årsangivelse inden denne måned.

* Inklusiv Schweiz, der via aftaler med EU også er omfattet af EU-retten vedr. studiestøtte.

** Udgiften i 2014 er baseret på registerudtræk i august 2014 og omfatter udgiften til SU til de personer, der frem til det tidspunkt har fået tildelt SU i 2014 og er eksklusiv tilbagebetalingskrav, der er rejst for 2014. Udgiften omfatter ikke SU til de studerende, der tildeles SU efter tidspunktet for opgørelsen (f.eks. i forbindelse med studiestart august/september 2014).

*** Tidligere SU-bekendtgørelsens § 66.

**** Tidligere SU-bekendtgørelsens § 67

***** Ligestillingsårsager anvendt inden regelændringer i 2006, hvor dele af EU's opholdsdirektiv samtidig blev implementeret i SU-loven. Der er blandt andet uddannelsessøgende, der før den 30. april 2006 opfyldte betingelsen i § 62 i den dagældende SU-bekendtgørelse; det vil sige EU- og EØS-statsborgere, der umiddelbart før ansøgningstidspunktet havde haft sammenhængende ophold i mindst Danmark i 2 år med mindst halvtidsarbejde i perioden.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

2. Skærpet administration og kontrol

EU/EØS-borgere, der opnår ret til dansk SU på grundlag af arbejdstagerstatus, skal opretholde denne status under uddannelsesforløbet for fortsat at have ret til SU. Beskæftigelsen må ikke have karakter af marginalt supplement, og der skal være en vis stabilitet i beskæftigelsen. Som udgangspunkt skal den studerende have beskæftigelse i mindst 10-12 timer ugentligt.

Der er indført en skærpet administrativ praksis, der på baggrund af data fra e-indkomstregisteret foretager en løbende, automatiseret kontrol af beskæftigelsen.

Det nye it-system, der blev etableret for at muliggøre automatiseret kontrol, blev idriftsat i marts-april 2014 og implementeres fuldt ud i løbet af 2014.

Ved idriftsættelsen af det nye it-system i marts/april 2014 blev aktuelle støttemodtagere i 2014 kontrolleret helt tilbage til januar 2013. Det har betydet en stor sagsbehandlingsopgave i forbindelse med opstarten af kontrolsystemet. Der pågår i øjeblikket et arbejde med at behandle disse sager. Til dags dato har ca. 500 af de vandrede arbejdstagere med ret til SU fået standset udbetalingen af SU og/eller har fået et tilbagebetalingskrav for tidligere udbetalt SU. Samtidig pågår pt. behandlingen af ca. 650 andre sager.

Hovedprincippet i systemet er en rullende kontrolmodel, hvor den enkelte studerende hver måned kontrolleres for beskæftigelsen de foregående tre måneder på baggrund af indkomstregisteret i e-indkomstregisteret.

Kontrolmodellen registrerer, hvilke studerende, der ikke umiddelbart har et timetal og et indkomstniveau, som vurderes at have et omfang, der giver den pågældende status som vandrede arbejdstager. På baggrund af registreringen udtages de studerende, som ikke lever op til kriterierne, til nærmere kontrol. It-systemet er stadig under indkøring. Gruppen, der udtages til kontrol, svarer indtil videre til ca. 5 pct. af bestanden hver måned (omkring 100-150 hver måned), hvoraf 9 ud af 10 får standset udbetalingen af SU og/eller får et tilbagebetalingskrav.

Det er endnu for tidligt at vurdere baggrunden for, at arbejdstagerstatus ikke opretholdes, herunder om der er tale om manglende kendskab til regler og kontrolindsats eller forsøg på misbrug af SU-ordningen. Styrelsen for Videregående Uddannelse vil den kommende tid have fokus på information om reglerne og sikre kendskab til kontrolindsatsen.

3. Udbud af engelsksprogede uddannelser og optagemønstre

Igennem en årrække har en internationalisering af uddannelsessystemet været en central del af uddannelsespolitikken. Det gælder i forhold til at få danske elever og studerende til at tage dele af – eller hele – uddannelser i udlandet, og det gælder i forhold til at få udenlandske statsborgere til at tage en uddannelse i Danmark.

Internationaliseringen har været særlig markant inden for EU og understøtter overførsel af viden mv. En række undersøgelser dokumenterer bl.a., at internationale studerende, der vælger at tage en hel uddannelse i Danmark, bidrager til det

danske samfund, idet en relativ stor andel af dem efterfølgende overgår til det danske arbejdsmarked.

Udtræk fra uddannelsesregisteret viser andelen af engelsksprogede uddannelsesudbud, *jf. tabel 4*. Uddannelsesregisteret indeholder endnu ikke muligheden for at lave tidsserier, men det forventes, at det vil blive muligt fremadrettet.

Tabel 4
Udbud af engelsksprogede uddannelser

Institutionstype		Engelsksprogede udbud	Samlet antal udbud	Andel engelsksprogede udbud (Pct.)
Universitet	Erhvervsakademiuddannelser	0	1	0
	Professionsbachelor	5	69	7
	Bachelor	29	388	7
	Kandidat	238	552	43
	I alt	272	1.010	27
Professionshøjskole	Erhvervsakademiuddannelse	11	33	33
	Professionsbachelor	18	174	10
	Professionsbacheloruddannelse (overbygningsuddannelse)	14	25	56
	I alt	43	232	19
Erhvervsakademi	Erhvervsakademiuddannelse	50	185	27
	Professionsbachelor	5	18	28
	Professionsbacheloruddannelse (overbygningsuddannelse)	36	86	42
	I alt	91	289	31
Kunstneriske udd.	4	14	29	
Maritime uddannelser	0	13	0	
Øvrige	0	3	0	
I alt	410	1.561	26	

Anm: Antallet af uddannelsesudbud afviger marginalt fra en tidligere opgørelse (FIV alm. del 118), da uddannelsesregisteret løbende opdateres, fx inkluderer denne opgørelse 50 engelsksprogede uddannelsesudbud (top-up-uddannelser) på erhvervsakademierne og professionshøjskolerne

Kilde: Uddannelsesregisteret, Uddannelses- og Forskningsministeriet

Uddannelses- og Forskningsministeriets tidligere opgørelser over andelen af engelsksprogede uddannelser har været baseret på en anden opgørelsesmetode. Den nye opgørelsesmetode vedrører blandt andet alene ordinære videregående uddannelser, hvilket betyder, at opgørelsen af engelsksprogede kandidatuddannelser ikke omfatter masterprogrammer. Ligeledes er det nu muligt at fratække lukkede uddannelser i opgørelsen. De to opgørelser kan derfor ikke direkte sammenlignes.

Nye engelsksprogede uddannelser godkendt siden 2007

Udviklingen i nye, godkendte universitetsuddannelser, herunder nye uddannelser på engelsk kan følges siden 2007, hvor uddannelsesakkreditering blev indført. Denne udvikling i bruttotilgangen er vist i *tabel 5*.

Tabel 5 Universiteter	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total
<i>Bachelor</i>								
Antal nye	9	8	12	12	6	5	8	60
Heraf på engelsk	2	1	2	0	2	0	4	11
Andel på engelsk (Pct.)	22	13	17	0	33	0	50	18
<i>Kandidat</i>								
Antal nye	27	14	13	11	22	19	19	125
Heraf på engelsk	15	10	9	6	15	13	12	80
Andel på engelsk (Pct.)	56	71	69	55	68	68	63	64
<i>I alt</i>								
Antal nye	36	22	25	23	28	24	27	185
Heraf på engelsk	17	11	11	6	17	13	16	91
Andel på engelsk (Pct.)	47	50	44	26	61	54	59	49

Kilde: Uddannelsesregisteret, Uddannelses- og Forskningsministeriet

Erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser er indtil 1. juli 2013 blevet akkrediteret efter andre regler end universiteterne. Engelsksprogede uddannelsesudbud er således ikke blevet selvstændigt akkrediteret på dette område, hvorfor der ikke findes en samlet opgørelse over udviklingen i akkrediteringen af nye engelsksprogede erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelser.

Udviklingen vurderes ikke at være påvirket af LN-dommen fra februar 2013.

Optag på engelsksprogede uddannelser

Det er endnu ikke muligt at koble uddannelsesregisterets oversigt over uddannelsesudbud med antal af studerende på uddannelserne. I stedet vises på baggrund af et udtræk fra den koordinerede tilmelding, udviklingen i antallet af optagne på engelsksprogede uddannelser set i forhold til det samlede optag siden 2009. At den koordinerede tilmelding anvendes som datakilde betyder, at optaget på blandt andet kandidatuddannelserne ikke kan opgøres. Nedenstående oversigt inkluderer både danske og udenlandske studerende.

Tabel 6

Optag på engelsksprogede uddannelser, 2009-2014

<i>Uddannelser på engelsk</i>	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Ændring 2013-2014	
							Antal	Pct.
Erhvervsakademiuddannelse	1.753	1.859	1.913	1.894	2.155	2.639	484	22
Professionsbacheloruddannelse	737	882	900	944	1.074	1.185	111	10
Universitetsuddannelse	2.163	2.517	2.886	3.297	3.457	3.552	95	3
I alt	4.653	5.258	5.699	6.135	6.686	7.376	690	10
<i>Alle uddannelser</i>								
Erhvervsakademiuddannelse	7.769	8.476	9.197	9.870	10.641	11.709	1.068	10
Professionsbacheloruddannelse	17.706	19.807	21.615	22.751	23.635	23.311	128	0
Universitetsuddannelse	21.141	23.838	26.319	27.916	29.249	29.377	-324	-1
I alt	46.616	52.121	57.131	60.537	63.525	64.397	872	1
<i>Andel optagne på engelsksprogede uddannelser (Pct.)</i>								
Erhvervsakademiuddannelse	23	22	21	19	20	23		
Professionsbacheloruddannelse	4	4	4	4	5	5		
Universitetsuddannelse	10	11	11	12	12	12		
Alle uddannelser	10	10	10	10	11	11		

Kilde: Den Koordinerede Tilmelding

Sammenfattende kan der ikke konstateres en utilsigtet adfærd hos institutionerne som konsekvens af LN-dommen – hverken i forhold til udviklingen i de videregående uddannelsesinstitutioners udbud eller optagemønsteret.

Bilag 1:

EU-regler og danske regler om SU, herunder i forhold til vandrende arbejdstagere fra EU/EØS-borgere²

Reglerne

De EU-retlige regler, der har betydning for SU-området er implementeret i SU-bekendtgørelsens § 2-8³. Herudover er der i § 9 fastsat danske/nationale regler for udlændinges adgang til dansk SU.

Grundlæggende EU-regler

Danmark er med sit medlemskab af EU omfattet af en række EU-bestemmelser, der har betydning for vandrende arbejdstageres og selvstændige erhvervsdrivendes ret til uddannelsesstøtte:

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

- Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF)
  - Artikel 18 (Forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet)
  - Artikel 20 (Indførelse af unionsborgerskab, herunder unionsborgeres rettigheder)
  - Artikel 21 (Unionsborgerens ret til fri bevægelighed og ophold)
  - Artikel 45 (Arbejdskraftens ret til fri bevægelighed og ophold)
  - Artikel 49 (Unionsborgeres ret til frit at etablere sig på en anden medlemsstats område)
- Forordning 492/2011 om arbejdskraftens frie bevægelighed i EU, hvoraf det bl.a. følger, at vandrende EU/EØS-arbejdstagere har ret til samme sociale fordele som danske arbejdstagere.
- Direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiedrivers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område (opholdsdirektivet).

EU-rettens regler om ret til uddannelse og uddannelsesstøtte

EU-rettens regler om unionsborgerskab og om forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet medfører, at EU/EØS-statsborgere har samme ret som danske statsborgere til at søge ind på og tage en uddannelse i Danmark, uanset om de er vandrende arbejdstagere/selvstændige erhvervsdrivende eller ikke er erhvervsaktive.

Det følger imidlertid af opholdsdirektivets artikel 24, at medlemsstaterne ikke er forpligtet til at yde understøttelse i form af stipendier eller lån til andre personer end arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og personer, der har bevaret denne

---

² Denne gennemgang tager udgangspunkt i Uddannelses- og Forskningsministeriets notat af 4. marts 2014 om "Vandrende arbejdstageres rettigheder under Uddannelses- og Forskningsministeriets ressort", se FIV Alm. del Bilag 132. Gennemgangen er opdateret som følge af efterfølgende ændringer af henholdsvis SU-loven og SU-bekendtgørelsen.

³ BEK nr. 792 af 25. juni 2014.

status, samt deres familiemedlemmer forud for erhvervelse af ret til tidsubegrænset ophold.

Danmark har på den baggrund fastsat regler om, at uddannelsessøgende EU/EØS-statsborgere, der ikke er erhvervsaktive i Danmark, og deres familiemedlemmer først har ret til SU til uddannelse i Danmark og i udlandet, når de har erhvervet retten til tidsubegrænset ophold, hvilket vil sige efter 5 års sammenhængende ophold i Danmark, jf. SU-lovens § 2 a.

Vandrende arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende

Personer, der i medfør af EU-retten har status som vandrende arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende, har adgang til samme sociale ydelser, herunder statens uddannelsesstøtte (SU) og statens voksenuddannelsesstøtte (SVU), som danske statsborgere.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Det beror altid på en konkret vurdering af det udøvede arbejde, om en uddannelsessøgende har status som arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i EU-rettens forstand. For så vidt angår arbejdstagere, er det afgørende, at der er tale om faktisk og reel beskæftigelse. Ved denne vurdering lægges der bl.a. vægt på, at den pågældende præsterer ydelser mod vederlag for en anden og efter dennes anvisninger, og at der ikke er tale om beskæftigelse, der fremstår som et rent marginalt supplement. På baggrund af domspraksis fra EU-Domstolen er 10-12 timers ugentlig erhvervsarbejde som udgangspunkt tilstrækkeligt for, at en person kan betragtes som arbejdstager. Der kan ikke ved vurderingen af, om en person kan anses som værende arbejdstager, fastsættes en nedre grænse for, hvor længe arbejdsforholdet skal have varet.

Eksport af sociale ydelser

EU-retten stiller krav om eksportabilitet af ydelser, der har karakter af social sikring⁴ som for eksempel pension, efterløn og familieydelse. SU betragtes imidlertid ikke efter EU-retten som en social sikringsydelse, hvorfor SU ikke er omfattet af kravet om eksportabilitet. Der er således ikke efter EU-retten krav om, at medlemslandene giver uddannelsessøgende ret til at medbringe studiestøtte til en uddannelse i en anden medlemsstat.

Det følger imidlertid af EU-retten, at et medlemsland – når det har valgt at give studiestøtte til uddannelse i udlandet – skal sikre, at tildelingen heraf sker i overensstemmelse med EU-retten. Det vil bl.a. sige, at tildelingen ikke må udgøre en ubegrundet restriktion for den ret til fri bevægelighed og ophold, som alle unionsborgere har ret til i medfør af TEUF artikel 21 samt, at der ikke må ske forskelsbehandling på baggrund af nationalitet af indenlandske arbejdstagere i forhold til andre EU/EØS-statsborgere, der er erhvervsaktive i medlemsstaten.

Danske regler om statens uddannelsesstøtte (SU)

Alle danske statsborgere, der opfylder de grundlæggende støttebetingelser, er berettigede til SU. Ud over danske statsborgere kan udenlandske statsborgere få

---

⁴ Kravet følger af forordning 883/2004 om koordination af sociale sikringsordninger.

dansk SU, hvis de har en nærmere bestemt tilknytning til Danmark, jf. SU-bekendtgørelsens § 9, eller hvis de kan ligestilles med danske statsborgere efter EU-retten, jf. SU-bekendtgørelsens § 2-8.

Hvem har ret til SU

Udenlandske statsborgere, der har ret til SU til uddannelse i Danmark efter SU-bekendtgørelsens § 9, omfatter:

- Uddannelsessøgende, der tilhører det danske mindretal i Sydslesvig.
- Uddannelsessøgende, der den 6. marts 1946 var eller inden for de sidste 10 år før denne dato som islandske statsborgere, har været bosat i Danmark.
- Uddannelsessøgende, der er omfattet af § 2, stk. 2 og 3 i lov om integration af udlændinge i Danmark (integrationsloven).
- Uddannelsessøgende, der ved indrejsen i Danmark ikke var fyldt 20 år og sammen med deres forældre har taget fast ophold i Danmark og fortsat har bopæl her.
- Uddannelsessøgende, der umiddelbart før ansøgningstidspunktet har haft sammenhængende registreret ophold i Danmark i mindst 2 år og samtidig umiddelbart før ansøgningstidspunktet har været gift med eller været i registreret partnerskab med en dansk statsborger i mindst 2 år og fortsat er det.
- Uddannelsessøgende, der umiddelbart før påbegyndelsen af den uddannelse, der søges støtte til, har haft sammenhængende registreret ophold i Danmark i mindst 2 år med mindst 30 timers erhvervsarbejde ugentligt.
- Uddannelsessøgende (der er 3. landsstatsborgere), der umiddelbart før ansøgningstidspunktet har haft sammenhængende registreret ophold i Danmark i mindst 5 år, når de ikke har taget ophold i Danmark med henblik på uddannelse.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Udenlandske statsborgere har i medfør af EU-retten ret til SU til uddannelse i Danmark og i udlandet jf. § 2-8:

- **EU/EØS-statsborgere**, der
  - er arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende i Danmark, eller
  - tidligere har været arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende i Danmark, og hvor der er indholdsmæssig og tidsmæssig sammenhæng mellem arbejdet i Danmark og den uddannelse, der søges SU til, eller
  - har været arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende i Danmark, men har behov for omskoling som følge af ufrivillig arbejdsløshed.
- **Direkte efterkommere** (børn m.fl.) af EU/EØS-statsborgere samt efterkommere af disses ægtefæller eller registrerede partnere, der er
  - bosat i Danmark og enten bor hos eller har boet i Danmark sammen med en af forældrene i en periode, hvor denne forælder har været arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i Danmark, eller

- forsørget af den forælder, der er arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende frem til uddannelsens start.
- **Ægtefælle/registreret** partner til en EU/EØS-statsborger, der er arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i Danmark og bor eller har boet sammen med partneren, mens denne er/var arbejdstager i Danmark.
- **Slægtninge i opstigende linje** (forældre m.fl.) til en EU/EØS-statsborger, der er arbejdstager eller selvstændig erhvervsdrivende i Danmark og bor hos og forsørges af denne.
- **EU/EØS-statsborgere**, der umiddelbart før ansøgningstidspunktet har haft sammenhængende registreret ophold i Danmark i mindst 5 år.

Udenlandske statsborgere kan søge om og være berettiget til SU både i medfør af SU-bekendtgørelsens § 2-8 og 9. Sædvanligvis starter sagsbehandlingen med at vurdere, om en ansøger er berettiget til SU jf. § 9. Når en person tildeles SU efter SU-bekendtgørelsens § 9, foretages der ikke efterfølgende en vurdering af, om den pågældende også måtte være berettiget til SU på andet grundlag. En person kan således opnå ret til SU i medfør af SU-bekendtgørelsens § 9, uanset at den pågældende tillige er omfattet af SU-bekendtgørelsens § 2-8.

Udbetaling af SU kræver naturligvis endvidere, at den pågældende person er studieaktiv og i øvrigt opfylder betingelserne for udbetaling af SU, som gælder alle SU-modtagere.

Hvilke ydelser gives til uddannelsessøgende, der har ret til SU

SU består af stipendium, studielån og slutlån, hvor studielån kun gives sammen med stipendiet.

Sammen med stipendium eller slutlån kan der gives følgende supplerende ydelser:

- Supplerende studielån til alle forsørgere
- Supplerende stipendium som tillæg til enlige forsørgere
- Supplerende stipendium som tillæg til forsørgere, der bor sammen med en SU-modtager eller modtager af uddannelseshjælp
- Supplerende stipendium (handicaptillæg) til uddannelsessøgende, der på grund af en varig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har meget betydelige begrænsninger i evnen til at påtage sig erhvervsarbejde
- Supplerende stipendium til dækning af undervisningsafgift eller deltagerafgift, f.eks. til almen voksenuddannelse, hf-enkeltfagsundervisning og enkeltfagsstudentereksamen

Det skal bemærkes, at staten primært har udgifter til stipendieydelser, da lån, slutlån og supplerende lån til forsørgere skal betales tilbage til staten. Staten har dog også en mindre udgift til misligholdt gæld.

Særligt om SU til uddannelse i udlandet

Danske statsborgere samt udenlandske statsborgere, der har status som arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende i EU-rettens forstand, og disses familie-

medlemmer, jf. SU-bekendtgørelsens § 2-8, har efter den gældende SU-lov ret til SU til uddannelse i udlandet, hvis de har haft sammenhængende ophold i Danmark i 2 år inden for de seneste 10 år forud for ansøgningstidspunktet.

EU-Domstolen har imidlertid i en række domme fundet, at bopælskrav, der er sammenlignelige med det ovennævnte danske bopælskrav, har en for generel og ensidig karakter. Uddannelses- og Forskningsministeren fremsatte derfor i februar 2014 lovforslag til ændring af SU-loven, således at 2-årsreglen suppleres med andre kriterier, der kan vise tilknytning til Danmark. Efter vedtagelsen af lovforslaget fremgår disse regler nu af § 2 i SU-bekendtgørelsen. Herved er SU-reglerne om eksportabilitet bragt i overensstemmelse med EU-retten.

Uddannelsessøgende, der har ret til SU til uddannelse i udlandet, har mulighed for at søge om udlandsstipendium og udlandsstudielån til hel eller delvis dækning af studieafgiften på en uddannelse i udlandet enten i forbindelse med et studieophold som led i en dansk videregående uddannelse eller i forbindelse med en hel uddannelse i udlandet på kandidatniveau.

Det skal bemærkes, at uddannelsessøgende, der har ret til SU, fordi de selv er arbejdstagere eller selvstændige erhvervsdrivende i Danmark, i mange tilfælde vil fortabe retten til SU og et eventuelt udlandsstipendium, hvis de ophører med at være arbejdstagere i Danmark, f.eks. fordi de flytter til udlandet for at følge uddannelse der.